

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Česká republika jako aktér v politickém systému

Evropské unie

Martin Špánek

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Politologie
Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

Česká republika jako aktér v politickém systému

Evropské unie

Martin Špánek

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Petr JUREK, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na zvolené téma Česká republika jako aktér v politickém systému Evropské unie zpracoval sám. Veškeré využití prameny a zdroje informací, které jsem použil při tvorbě této práce, jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

Poděkování

Rád bych tímto způsobem poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce, panu PhDr. Mgr. Petru Jurkovi, Ph.D, především za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl v souvislosti s touto prací. Velký dík patří i mé rodině a přátelům, kteří mě neustále podporovali po celou dobu mého studia.

OBSAH

1. ÚVOD.....	2
2. ROZDĚLENÍ INSTITUCÍ EVROPSKÉ UNIE DLE ZASTOUPENÍ ZÁJMŮ STÁTŮ.....	4
3. OBECNÁ DEFINICE NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	5
4. ROLE EVROPSKÉ RADY PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	6
5. ROLE RADY EVROPSKÉ UNIE PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	8
6. ROZHODOVACÍ PROCESY V EVROPSKÉ RADĚ.....	10
7. ROZHODOVACÍ PROCESY V RADĚ EVROPSKÉ UNIE.....	12
7.1 ŘÁDNÝ LEGISLATIVNÍ POSTUP.....	14
7.2 ZVLÁŠTNÍ LEGISLATIVNÍ POSTUPY.....	16
8. IMPLEMENTACE POLITIK VE ČLENSKÝCH STÁTECH EU.....	16
9. ČR PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY V RADĚ EU - ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ.....	18
9.1 PRIORITY ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ.....	20
9.2 PROGRAM 3E – EKONOMIKA, ENERGETIKA, EVROPA.....	21
9.3 HODNOCENÍ ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ.....	24
10. ČR A ROZHODOVACÍ PROCESY V RADĚ EU - STÁLÉ ZASTOUPENÍ ČR PŘI EU.....	26
11. ČR A IMPLEMENTACE POLITIK EU.....	27
12. ZÁVĚR.....	29
SEZNAM POUŽITÉ ODBORNÉ LITERATURY.....	31
SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	33
RESUMÉ.....	38
PŘÍLOHY.....	39

1. ÚVOD

Česká republika (ČR) dnes již patří k dlouholetým členům Evropské unie. Vrátime-li se k úplnému začátku, zjistíme, že tendence o zapojení ČR do integračního procesu byly zřejmé již v období revolučního roku 1989, čili ještě v tehdejším Československu. Můžeme tak usoudit na základě jednání bývalého ministra zahraničí Jiřího Dienstbiera, který v té době poprvé zmínil myšlenku vytvoření volné konfедераční struktury. Tato představa, známá pod názvem „Evropa bez bariér“, měla sehrát svou roli v otázce následné redukce sovětského vlivu, zejména ve státech východní Evropy (Hanley 2002: 2–4). V příštích letech se vztahy mezi Československem a Evropskou unií začaly vyvíjet poměrně rychlým způsobem. Jako jednu z prvních participací, v rámci evropské integrace, lze považovat účast Československa v tzv. předvstupních programech, jakými byly například PHARE, ISPA, SAPARD apod. (Euroskop nedatováno).

Již právě v souvislosti s těmito fakty si je potřeba položit otázku, jakým způsobem Česká republika realizuje svůj vliv, respektive nakolik využívá svých možností, jakožto aktér v rámci politického systému Evropské unie. V této bakalářské práci se budeme zabývat hned několika tématy, na jejichž základě se budeme snažit tuto skutečnost analyzovat.

První část práce bude zaměřena především na veřejně politické procesy, prostřednictvím kterých mají státy možnost prosazovat své zájmy – přednostně v institucích Evropské rady a Rady Evropské unie. Těmito veřejně politickými procesy jsou míněny - nastolování agendy, rozhodovací procesy a implementace politik. Vzhledem k rozsahu této práce a jejího zaměření, se budeme snažit soustředit pouze na tyto instituce.

V empirické rovině se budeme, v první řadě, věnovat České předsednictví v Radě Evropské unie z první poloviny roku 2009. Toto předsednictví bylo inspirováno právě výše zmíněným heslem, čili „Evropa bez bariér“ (EU2009.cz 2009a). Primárně se pokusíme o analytický rozbor působení tohoto předsednictví, dále se zaměříme se na jeho případné výsledky a aktivity.

V souladu s tím bude zmíněna funkce Stálého zastoupení ČR při Evropské unii, které vytváří pomyslnou spojnici mezi českými správními orgány a institucemi Evropské unie. A rovněž v jejíž spolupráci se čeští zástupci podílejí na realizaci různých jednání, řešení důležitých hospodářských a sociálních otázek (Ministerstvo zahraničních věcí ČR nedatováno, a).

V závěru práce se pokusíme shrnout výsledky, vyplývající z empirické části a následně pak zhodnotit postavení ČR vůči Evropské unii. Současně se pokusíme zjistit, zda-li ji lze považovat za aktéra a součást unijního politického systému. V rámci obecné roviny pak zmíníme i celkové přínosy, které jsou spjaty se samotným členstvím ČR. Zdroje, které budu v této práci používat, považuji za relevantní, čili vhodné pro vypracování bakalářské práce. Budu využívat jak odbornou literaturu (včetně cizojazyčných publikací), tak dostupné internetové zdroje.

2. ROZDĚLENÍ INSTITUCÍ EVROPSKÉ UNIE DLE ZASTOUPENÍ ZÁJMŮ STÁTŮ

Před konkrétním rozdělením veřejně politického procesu, je třeba rozlišit, které instituce Evropské unie zastupují zájmy členských států. Tato specifikace následně usnadní rozlišování vlivů členských států v institucích a bude napomáhat lepšímu pochopení této práce jako celku.

Za vrchol institucionálního systému Evropské unie, lze považovat orgán Evropské rady. Tato instituce představuje setkávání nejvyšších představitelů všech členských států Evropské unie. K jejímu vzniku přispěla nutnost konzultace důležitých témat, která se týkala integračního procesu v Evropě. Tato setkání probíhala nepravidelnou formou a zúčastňovali se jich vrchní zástupci států a jejich vlád. Evropská rada tak představuje vrcholnou instituci celé unie, která disponuje kompetencemi pro tři pilíře Evropské unie. Představuje zároveň prostor k reprezentování národních zájmů všech členských zemí. V jejím základě je zajištěna suverenita a rovný postoj všech unijních států. Evropská rada je především platformou, díky které se státy snaží dosáhnout společného konsenzu¹ (Fiala – Pitrová 2003: 171–177).

Prakticky stěžejní funkci, v otázce prosazování zájmů členských států, představuje instituce Rady Evropské unie. Tu lze současně považovat za legislativní subjekt, který v rámci Evropské unie nabývá nejvyššího významu. V této instituci je kladen důraz na mezivládní charakter, současně je však ovlivněna supranacionálními elementy². Za důležitý nástroj pro docílení dohod mezi jednotlivými politickými aktéry je, v rámci této instituce, jednání. Na jeho základě se mohou případné konflikty mezi členskými státy v závěru vyřešit prostřednictvím hlasování (Zbiral 2008: 32). Je založena na 3 základních principech: národním hledisku, díky kterému je zaručeno zastoupení všech členských zemí, bez ohledu na jejich rozlohu, hospodářskou sílu či dobu členství. Druhým z těchto principů je princip odbornosti, jinak také resortní příslušnosti. Posledním parametrem je politický mandát Rady Evropské unie, který představuje pravomoc členských zemí, přijímat unijní závazky prostřednictvím svých vlád (Fiala – Pitrová 2003: 189–190).

¹ Nalezení kompromisu – „nejnižšího společného jmenovatele“ (Fiala – Pitrová 2003: 177)

² Nadnárodní prvky (Zbiral 2008: 32)

3. OBECNÁ DEFINICE NASTOLOVÁNÍ AGENDY

Za jeden z prvních důležitých procesů, které jsou úzce spjaty s participací jednotlivých členských států v rámci politického systému Evropské unie, můžeme považovat právě proces tzv. nastolování agendy. Tento termín vznikl v souvislosti s průzkumem, kterým se koncem 60. let minulého století zabývali Don Show a Maxwell McCombs.³ Na základě tohoto průzkumu dochází k transformaci paradigmatu (Štědroň 2013: 28–29). Takzvaná teorie agenda setting je založena především na důrazu a významu, jenž je zprostředkován například za pomoci médií. Touto cestou dochází k obecnému vnímání a následné akceptaci ze strany publika. Právě díky médiím lze, v rámci tohoto konceptu, dosáhnout určení zájmů publika. Konkrétně toho, co veřejnost považuje za důležité a je schopna o tom přemýšlet (Šuláková 2010: 237).

Tento koncept lze jinak také vyjádřit jako odklonění středu zájmů od přesvědčování široké veřejnosti k jejímu ovlivňování, přesněji řečeno lepší informovanosti. Ve své podstatě se jedná o témata, které se díky vlivu médií dostávají do veřejného povědomí, a tím se stávají důležitými. Agenda setting, jak je také nastolování agendy často nazýváno, se dnes již nezabývá pouze vztahem mezi médii a jejich odběrateli. Tento koncept se integroval rovněž do sféry organizací, aktivistických složek a stejně tak i do politiky (Štědroň 2013: 28–29).

Maxwell McCombs rozšířil již dříve existující myšlenku Waltera Lippmana. Tento mediální teoretik již v průběhu 30. let minulého století vyzdvihoval působení médií nejen v souladu s určováním politického spektra, nýbrž přímo v globálním měřítku. Dle jeho tezí vnímá široká veřejnost dané problémy či situace a vytváří své přístupy k nim, a to v přímé závislosti na mediálním vlivu a informacích, získaných jeho prostřednictvím. V souvislosti s tím McCombs tuto teorii rozvinul a tvrdí, že zprávy poskytované prostřednictvím médií, představují příběhy, na jejichž základě se formují naše zkušenosti. Zároveň také díky nim dochází k filtraci, která způsobuje neúplné vnímání reality. V důsledku toho dochází k vyzdvižení pouze určité části informací a faktů (Šuláková 2010: 238).

³ Uvedení autoři se se soustředili na téma spojené s americkými prezidentskými volbami z roku 1968. V průběhu jejich zkoumání předvolební prezidentské kampaně se stalo předmětem jejich výzkumu 9 médií, které byly v Chapel Hill dostupné (Šuláková 2010: 237).

4. ROLE EVROPSKÉ RADY PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY

Instituci Evropské rady lze ve své podstatě považovat za vedoucí orgán politického systému Evropské unie. Svou pozicí tvoří nejvyšší bod unijního právního systému. Její vznik vyplynul z pravidelného setkávání nejvyšších zástupců, konkrétně ministerských předsedů a hlav států členských zemí. Z toho důvodu se mluví o jednácích procesech, v tomto unijním orgánu, jako o setkáních na nejvyšší úrovni. Tyto zasedání probíhají rovněž za přítomnosti předsedy instituce Evropské komise (Dušek 2011: 117).

Primárně lze Evropskou radu charakterizovat jako strategický orgán, který nese odpovědnost za unijní usnesení. Mimo jiné se soustředí i na nalezení východisek v otázkách politických problémů. Zároveň také stanovuje pomyslné milníky, spojené s kontinuitou evropské integrace. Jak již bylo zmíněno výše, je možné ji využít také jako platformu ke konání různých diskuzí. Tyto diskuze se mohou zabývat především krizovými situacemi v oblasti nejvyšších politik. Současně se soustředí na řešení případných sporů či hledání kompromisů v rozporech mezi unijními státy (Blahušiak nedatováno).

Pokud se chceme zaměřit na proces nastolování agendy v rámci Evropské unie, je třeba zmínit právě instituci Evropské rady. Tento orgán, který nedisponuje legislativními pravomocemi, nemá možnost participace na tvorbě právních předpisů Evropské unie. Stejně tak ani jejich akceptaci. Primárně se soustředí na obecné politické směřování Evropské unie a stanovení jejích priorit. Svým způsobem tak nastoluje politickou agendu. K tomu dochází na základě akceptace závěrů v rámci zasedání. V souladu s těmito usneseními jsou projednávána témata, která mají v souvislosti s Evropskou unií svou vlastní prioritu. Následně pak dochází k vytvoření možných opatření či vizí, které stanoví pomyslný milník pro jejich dosažení (European Council 2015a).

Je třeba také zmínit proces, prostřednictvím kterého je výše zmíněných závěrů dosaženo. V první řadě se jedná především o přípravu a kontinuitu jednání instituce Evropské rady. Jejich zajištění a realizace vzniká na základě spolupráce mezi předsedou Evropské rady a předsedou Evropské komise. Současně se tak děje na základě aktivity Rady

pro obecné záležitosti, která ve spojení s předsedy zmíněných institucí participuje na přípravách zasedání Evropské rady. Dalším krokem je podání návrhu pořadu jednání, které je iniciováno na základě úzké spolupráce mezi předsedou Evropské komise, Evropské rady a jedním z jejích členů. Jedná se konkrétně o člena, jenž reprezentuje stát, vykonávající v daném období šestiměsíční předsednictví v instituci Rady Evropské unie. Veškeré dokumenty, týkající se složení Rady v rámci jednání v Evropské rady, musí být předloženy minimálně dva týdny před konáním zasedání (Generální sekretariát Rady 2010: 5–6).

Instituce Evropské rady je tvořena nejvyššími představiteli členských států a ministerskými předsedy, dále pak předsedou Evropské rady a předsedou Evropské komise. V neposlední řadě je na jednáních v instituci Evropské rady přítomen i vysoký představitel Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Ten však nespadá pod Evropskou radu, a proto ho nelze považovat za jejího právoplatného člena. Členské obsazení v instituci Evropské rady vypovídá o její primární funkci, kterou je především reprezentace jednotlivých členských zemí Unie (skrze její nejvyšší představitele). Druhotnou funkcí je pak reprezentace Evropské unie, jakožto integračního systému (zastoupena předsedou Evropské komise) (Lacina – Ostřížek 2011: 146–147).

Průběh každého zasedání Evropské rady nepřesahuje dobu dvou dnů. Toto pravidlo může být pozměněno na základě rozhodnutí předsedy Evropské rady. Představitel členského státu, zastupujícího předsednictví v Radě Evropské unie, předkládá po řádné konzultaci s výše zmíněným předsedou, zprávy o činnostech instituce Rady Evropské unie. Se začátkem zasedání je předseda Evropského parlamentu pobídnut k výstupu před Evropskou radou. Celkový průběh zasedání není otevřen pro veřejnost. Co se týče počtu členů delegací v rámci zastoupení členských států, je omezen pouze na 20 osob za každý z nich. Předseda Evropské rady dohlíží na celkové zajištění průběhu jednání dle jednacího řádu instituce (Generální sekretariát Rady 2010: 7).

Dřívější ustanovení jednacího řádu zavazovalo Evropskou radu ke dvěma pravidelným zasedáním v průběhu jednoho roku. Další případná setkání tohoto uskupení mohou být uskutečněna jako tzv. mimořádná zasedání. Minimální počet setkání Evropské

rady je limitován na dvě zasedání za rok. Místem jejich konání je belgický Brusel. V souvislosti s Lisabonskou strategií byla jednotlivá zasedání rozdělena do jednotlivých kategorií. V praxi to znamená, že od roku 2000 je zasedání Evropské rady, konané v březnu, zaměřeno na témata sociálního a hospodářského charakteru. Dále se pak zaměřuje na otázky spojené s enviromentální tematikou. V případě potřeby lze využít možnost svolání mimořádného zasedání, které je iniciované předsedou Evropské rady (Blahušiak nedatováno).

5. ROLE RADY EVROPSKÉ UNIE PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY

Kromě jedné z hlavních rolí v jednání o legislativních aktech a jejich případné akceptaci, disponuje i dalšími pravomocemi. V kompetenci instituce Rady Evropské unie je i možnost uzavírání mezinárodních smluv. Udělením mandátu unijnímu orgánu Komise, tak postupuje pravomoc k jednání se státy, které nejsou členy Evropské unie, popřípadě také s mezinárodními organizacemi. Poslední významnou funkcí této instituce je rozhodování o akceptaci rozpočtu Evropské unie. Na procesu přijímání se podílí s Evropským parlamentem. Trvání rozpočtového období je stanoveno na dobu jednoho kalendářního roku a k jeho přijetí dochází pravidelně v prosinci (European Council 2015b).

Složení Rady Evropské unie je tvořeno několika úrovněmi, které byly (i po zavedení Lisabonské smlouvy v platnost) zachovány. Tato skutečnost tedy nijak neovlivnila možnost kontinuity v již zavedeném strukturálním rozdělení této instituce. Výjimkou je pouze změna statutu Evropské rady, která již není považována za zvláštní formaci, nýbrž za jednu z institucí Evropské unie. Základní struktura Rady Evropské unie je tedy tvořena: Radou ministrů, výbory stálých zástupců, přípravnými výbory a pracovními skupinami (Lacina – Ostřížek 2011: 156).

Jako první je třeba zmínit institut předsednictví v Radě Evropské unie. Ve své podstatě se jedná o pozici, ve které dochází k pravidelnému střídání členských států Evropské unie. Každý členský stát tak zastupuje funkci předsednického státu v Radě po dobu 6 měsíců. Ten následně zodpovídá za přípravu pořadů jednotlivých jednání a současně koordinuje veškeré schůze instituce Rady Evropské unie, a to na všech jejích

úrovních. Právě díky institutu předsednictví dochází ke zprostředkování spojení mezi Radou Evropské unie a jejími dalšími orgány. V rámci spolupráce s Evropskou komisí, skrze politické záležitosti, s Evropským parlamentem pak v souladu s vyjednáváním, týkajícím se legislativy. Vzhledem k tomu, že období 6 měsíců předsednictví je poněkud krátkým časovým úsekem, dochází k vytváření tzv. předsednických trojic. Tyto trojice pak (v rámci 18měsíčních programů) reagují na otázky a témata, na které se bude instituce Rady Evropské unie následně zaměřovat (UKandEU nedatováno).

Svého významu v rámci agendy Rady Evropské unie nabývá i tzv. COREPER, čili Výbor stálých zástupců. Tento výbor vytváří pomyslnou spojnicí mezi jednotlivými unijními státy a Evropskou unií. Je formován stálými zástupci členských zemí (respektive velvyslanci a jejich zástupci) v Bruselu. Tito představitelé úzce spolupracují s institucí Evropské komise, ale současně i mezi sebou (Dušek 2011: 128). COREPER, jako takový, nedisponuje mocí ovlivňující formální rozhodnutí Rady Evropské unie⁴. Je dělen na 2 části: prvních z nich je COREPER I. V této části se stálí zástupci zabývají různými otázkami, jakými jsou například životní prostředí, vnitřní trh, sociální věci či doprava (Chalmers – Davies 2014: 87–88). Zasedají zde náměstci stálých zástupců členských států. Předsedou tohoto zasedání je vždy náměstek stálého zástupce státu, který je v daném období ve funkci předsednického státu v orgánu Rady Evropské unie (European Council 2016a).

Druhé oddělení, tedy COREPER II., je tvořeno právě zástupci na velvyslanecké úrovni. Projednává zejména otázky, jakými jsou například ekonomické a finanční záležitosti. Dále se také zaměřuje na vnější vztahy. Obě tato uskupení se scházejí jednou týdně. Činnost obou složek COREPERu není pouze nahodilá. Jak již bylo zmíněno výše, působí spíše jakožto prostředník pro informování členských států o práci v Evropské unie. Rovněž jim zde umožňuje obhajobu svých národních pozic (Chalmers – Davies 2014: 87–88). Mezi hlavní úkoly těchto uskupení patří především koordinace a příprava práce konkrétních složení instituce Rady Evropské unie. Dále se pak soustředí na zajištění konzistentnosti politik Evropské unie jako celku. V neposlední řadě projevuje úsilí k docílení dohod a případných kompromisů. Tyto kompromisy jsou pak předloženy Radě

4 COREPER tvoří součást rozhodovacího procesu v Radě EU (viz kapitola Přílohy - Schéma č. 1) (Häge 2008: 536).

Evropské unie k akceptaci (European Council 2016a).

Aktivity COREPER I jsou zajištěny působením tzv. skupiny Mertens. Cílem této skupiny je získávání přehledu o přístupech, které budou následně prosazovány delegacemi členských států v rámci zasedání Rady EU (European Council 2016a). Stejnou funkci zastává i skupina Antici. Ta se ovšem zaměřuje na aktivity spojené s COREPER II. Skupina je většinou pověřena nastavením pořadí různých bodů jednání a následnou přípravou rezoluce, týkající se položek v pořadu. Současně také zajišťuje vytvoření stručných zápisů z předchozích zasedání. Ty jsou pak následně schvalovány stálými zástupci (Eurocollege 2014).

Poslední úroveň je tvořena tzv. pracovními skupinami. Jejich počet se odhaduje mezi 120 až 360. Jsou složeny především z odborníků unijních států a jejich úkolem je zpracovávání návrhů, projednávaných v Radě Evropské unie, a to výhradně na odborné úrovni. Je možné, aby zde zasedali ústřední specialisté členských států, stejně tak jako odborníci z řad Stálého zastoupení. Tato skutečnost odpovídá charakteru daného problému a počtu setkání pracovních skupin (Lacina – Ostrřížek 2011: 157).

6. ROZHODOVACÍ PROCESY V EVROPSKÉ RADĚ

Výsledkem jednání Evropské rady jsou tzv. závěry, které jsou přijímány v průběhu každého zasedání. Cílem těchto závěrů je specifikace daných otázek, které mají v rámci Evropské unie svůj význam a důležitost. Zároveň představují jakýsi předvoj pro speciální opatření, která by měla být následně akceptována. Stanovení určitých cílů je dalším výstupem těchto závěrů. Dále pak mohou být určující pro docílení dohody v souvislosti danými záležitostmi ve stanovené lhůtě. Instrukce Evropské rady má tak možnost touto cestou formovat politickou agendu Evropské unie a koordinovat její směr (European Council 2016b). Komunikace mezi Evropskou radou, ostatními institucemi Evropské unie a členskými státy, je zprostředkována právě na základě jejích závěrů. Způsob, pomocí kterého jsou zpracovávány informace, činí z Evropské rady typ procesní instituce. Tímto procesem je myšleno přijímání tzv. informační signálů z mechanismu Evropské unie. Následně pak dochází k produkci dalšího výstupu, který je využit jako vstup pro tento mechanismus (Alexandrova 2015: 51).

V souvislosti s funkcemi Evropské rady je nutné uvést fakt, že samotná instituce nedisponuje pravomocemi k ovlivnění rozhodovacích procesů v rámci Evropské unie. Z této perspektivy lze nahlížet na její pokyny jako na právně neformální. K jejich legalizaci dojde až se souhlasem instituce Rady Evropské unie. Názory a postoje nejvyšších představitelů členských zemí a jejich vládních zřízení, jsou prezentovány formou prohlášení a rozhodnutí. Tato prohlášení tvoří pomyslné výstupy orgánu Evropské rady. Výsledkem každého zasedání Evropské rady je zpráva o jednání, která je následně předložena instituci Evropského parlamentu. Zároveň dochází, v pravidelném intervalu jednoho roku, k poskytnutí tzv. písemné zprávy, týkající se pokroku, kterého bylo v rámci záležitostí Evropské unie dosaženo (EU2009.cz 2011).

Na instituci Evropské rady jsou rovněž odkazovány požadavky členských států Evropské unie, a to v závislosti na záležitostech národních parlamentů, které jsou pak zahrnovány do obecného odkazu. Jelikož je Evropská rada tvořena představiteli všech unijních států, fungují její závěry jakožto primární nástroj pro možnou komunikaci v rámci jistých opatření na vnitrostátní úrovni. Ta je pak vyžadována pro doplnění aktivit na úrovni unijní. Je zřejmé, že některá témata si získala největší pozornost v institucionálních závěrech. Nejvíce frekventovaná témata mezi institucemi a členskými státy jsou především makroekonomické otázky. Dále lze za prioritní považovat i témata, týkající se obchodu a financí či zahraniční politiky a energetiky. V neposlední řadě také otázku zaměstnanosti (Alexandrova 2015: 53).

V rámci výše zmíněných setkání instituce Evropské rady, mají členské státy Evropské unie možnost prezentovat své národní zájmy. Primárním cílem je najít cestu ke společnému usnesení, tzv. konsensu, na kterém se budou podílet všechny zapojené státy. Veškerá jednání jsou podřízena intergovernmentálnímu principu, prostřednictvím kterého je zajištěna rovnost a svrchovanost unijních zemí, a to bez výjimky. Rozhodování v Evropské radě je tedy řízeno konsensem, avšak existují i případy, kdy jsou rozhodnutí akceptována na základě jednomyslnosti či kvalifikované většiny. Tato skutečnost závisí na stanověních uvedených ve Smlouvě. Výsledkem zasedání jsou výše zmíněné závěry (Blahušiak nedatováno).

7. ROZHODOVACÍ PROCESY V RADĚ EVROPSKÉ UNIE

Ve své podstatě se na půdě Evropské unie jedná o legislativních návrzích především v institucích Rady EU a Evropského parlamentu. Role těchto dvou orgánů je pro tento proces prioritní záležitostí. Zpravidla existuje jistý vliv instituce Hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů, ten je však velmi nepatrný. Dále zde existuje pravomoc Evropské komise, která jí umožňuje vzít svůj případný návrh zpět. A to za předpokladu, že po zásahu Evropského parlamentu či Rady Evropské unie, dojde k výrazným změnám v jeho znění (Krutílek nedatováno).

Důležitým procesem, který je v souvislosti s Radou Evropské unie zmínit, je postup projednávání, jinak známý pod názvem: komitologie. Ve své podstatě se jedná o soustavu postupů, díky kterým mají členské země možnost kontrolovat funkci Evropské komise, konkrétně její provádění právních předpisů v rámci Evropské unie. Na základě těchto postupů je docíleno konzultace, která předchází provedení jednotlivých předpisů. Evropská komise je tak povinna projednat svůj případný návrh provedení s příslušným výborem, v jehož zastoupení se nachází každý členský stát Evropské unie. Zmíněný výbor vyjádří své stanovisko k návrhu Komise, která pak následně uvažuje, zda-li se jím bude řídit či nikoliv. (European Commission nedatováno, a).

Je třeba rozlišovat mezi 3 základními typy výborů, kterými jsou: poradní, správní a řídicí výbory. V rámci kategorie poradních výborů nedisponují členské státy vlivem na konečné opatření stanovené Evropskou komisí. Prostřednictvím druhého typu výborů je však Radě Evropské unie umožněno podílet se na případném pozdržení návrhu Evropské komise. Největší vlivem na omezení Evropské komise disponuje třetí typ výborů. V jeho případě může vyjádření nesouhlasu vyústit k přijetí opatření, avšak pouze v dočasné době trvání. S rokem 2006 došlo k zavedení čtvrtého postupu, tzv. regulativního postupu s kontrolou⁵. V rámci tohoto postupu disponuje Rada Evropské unie a Evropský parlament pravomocí zablokovat akceptaci opatření Evropské komise. Lze tak učinit pouze za předpokladu, že Evropská komise vykonává tzv. kvazilegislativní (čili delegovanou)

⁵ Tento postup byl využíván mezi lety 2006 až 2009, dnes již neexistuje (European Commission nedatováno, a).

pravomoc, která je přijata na základě spolurozhodovací procedury (Krutílek – Frízlová nedatováno, a).

S rozhodovacími procesy v Radě Evropské unie je úzce spojován hlasovací mechanismus, známý jako tzv. kvalifikovaná většina. Do současnosti je považován za standard, který je využíván ve většině resortů. Jeho podstata je založena na váze jednotlivých hlasů⁶ – ta se odvíjí od demografických údajů daného členského státu, konkrétně od počtu jeho obyvatel. Podle toho, kolika hlasy členský stát disponuje, je možné reflektovat jeho politický vliv. Především z toho důvodu, že přímo působí na možnost daného státu k vytvoření případné koalice. Jednotlivé váhy hlasů se postupem času měnily v souvislosti s rozšiřovacími procesy Evropské unie. V důsledku revidovaného primárního práva docházelo k rozšiřování celkového počtu resortů, kde se na základě tohoto hlasovacího mechanismu začalo rozhodovat (Krutílek – Frízlová nedatováno, b).

S koncem roku 2014 byly zavedeny nové postupy v rámci hlasování kvalifikovanou většinou v Radě Evropské unie. V případě, že se v Radě rozhoduje v souvislosti s návrhem Evropské komise nebo Vysokého představitele Unie, je třeba dodržet 2 stěžejní atributy: prvním z nich je 55% souhlas členských států (to v současné době znamená 16 států z celkového počtu 28 členských zemí). Druhou podmínkou je, že podporující státy musí reprezentovat zastoupení minimálně 65 % obyvatel celé Evropské unie. Tento revidovaný postup je známý také pod názvem: pravidlo „dvojí většiny“ (Council of the European Union 2016).

Důležitým prvkem v této hlasovací proceduře byla rovněž možnost tzv. blokačních menšin. Jejich působení se projevovalo především v začátcích samotné integrace. Díky této pravomoci byla případná koalice členských států oprávněna k zablokování daného jednání v Radě Evropské unie. Na základě Lisabonské smlouvy došlo k revidování tohoto systému blokace. Respektive musí být blokační menšina složena nejméně ze 4 členských států, jež představují alespoň 35% obyvatel států, podílejících se na hlasování + jeden člen navíc. V opačném případě je hlasování kvalifikované většiny prohlášeno za docílené (Krutílek – Frízlová nedatováno, b).

6 viz kapitola Přílohy – Tabulka č. 1 (Zbíral 2008: 36)

7.1 ŘÁDNÝ LEGISLATIVNÍ POSTUP

Prvotní fází celého procesu je předložení návrhu Evropskou komisí, a to konkrétně instituci Rady EU a Evropskému parlamentu. Kopie návrhů jsou zároveň poskytnuty i národním parlamentům. Tyto návrhy jsou akceptovány vybraným uskupením členů Komise. Nedochozí k projednávání návrhu, avšak pouze k jeho přijetí, a to písemnou či ústní procedurou. Případné hlasování je rozhodující při prosté většině hlasů v Komisi. Evropská komise je tak jediným orgánem, který má možnost zahájit legislativní proces v celé EU. Může přihlížet k žádostem ostatních unijních orgánů, popřípadě iniciativě z řad občanů. Rada EU má právo apelovat na Komisi v otázce poskytnutí veškerých zákonodárných návrhů. Stejnou možnost může využít i Evropský parlament. Existují i výjimečné případy, které jsou uvedeny v zakládajících smlouvách a na jejichž základě lze legislativní proces zahájit. Jsou jimi například: podnět čtvrtiny členských států, doporučení Evropské centrální banky, žádost Soudního dvora EU nebo Evropské investiční banky (Council of the European Union 2015a).

Jisté změny v procesu lze zaznamenat s nástupem Lisabonské novelizace, která vyzdvihuje roli národních parlamentů. Ty mají možnost vyjádřit se k případné kolizi návrhu s principem subsidiarity. Může dojít k předložení tzv. odůvodněného stanoviska, které je Evropská komise povinna respektovat a dochází tak k přezkoumání jejího návrhu. Tomuto aktu se také jinak přezdívá „žlutá karta“. Pokud i nadále proti sobě stojí názory Evropské komise a národních parlamentů členských států, je třeba, aby byla jejich řádná odůvodnění poskytnuta k projednání v rámci prvního čtení Evropského parlamentu a Rady EU. Následné vyjádření nadpoloviční většiny Rady nebo Evropského parlamentu, které je ve prospěch národních parlamentů, je rozhodující a znemožňuje tak další projednávání návrhu. Tato část procesu je velmi těžce realizovatelná a ve své podstatě možnost posouzení tohoto principu zůstává na bedrech institucí Evropské unie (Krutílek nedatováno).

Vrátíme-li se k běžnému legislativnímu procesu, je třeba zmínit první milník v rozhodování o schválení předloženého návrhu. Touto fází máme na mysli tzv. první čtení, kdy se instituce Evropského parlamentu vyjádří k určitému návrhu a dále jej předá ke schválení Radě EU. V případě, že dojde ke schválení Radou, zůstává návrh nepozměněn

a je přijat v té podobě, ve které byl Radě předán. Pokud nedojde ke shodě s postoji Evropského parlamentu, dochází k projednání návrhu na půdě Rady EU a následně je poslán zpět do EP. Následně dojde k informování Evropského parlamentu (Radou i Komisí) o jejich stávajícím postoji ke znění návrhu (Janků – Janků 2012: 103).

Tato fáze legislativního procesu probíhá v obou institucích odlišně. Proces projednávání by měl probíhat současně, ve skutečnosti je tomu však naopak (viz výše). Důležitým faktorem v průběhu projednávání je přidělení tzv. zpravodajů, kteří úředně spadají pod příslušné výbory. Největší prioritou disponuje zpravodaj tzv. odpovědného výboru, jelikož de facto určuje směr návrhu skrze celou legislativní proceduru. Spolupráce mezi ním a zpravodaji z ostatních výborů je velmi úzká – jejich stanovisko tvoří součást konečného usnesení, které je dále předáno plénu Evropského parlamentu. Jeho rozhodnutí vzejde na základě prostého většinového hlasování. Celá část prvního čtení není časově limitována, čili se její trvání může prodloužit na několik měsíců, popřípadě i let (Krutílek nedatováno).

Postoje Rady EU jsou v průběhu prvního čtení návrhu pro Evropský parlament rozhodující. Ten má po jejím rozhodnutí tříměsíční lhůtu na schválení jejího postoje bez případné změny či se může rozhodnout, že nebudou z jeho strany učiněny žádné další kroky. Na druhou stranu má možnost postoje Rady EU akceptovat a vyjádřit se v něm další fázi legislativního procesu, známé jako „druhé čtení“. V poslední řadě může upravený návrh odmítnout, čímž se celý proces uzavírá a návrh je považován za nepřijatý (European Parliament nedatováno).

V případě, že se ale Evropský parlament vyjádří ke stanovisku Rady EU a provede určité změny, dochází opět k předání tohoto postoje institucím Rady EU a Evropské komise. Orgán Komise pak vydá patřičné prohlášení. Za předpokladu, že bude revidovaný návrh přijat Radou EU, lze na něj nahlížet jako na schválený, a to v jeho stávající podobě. Při zamítnutí veškerých změn, je zvykem svolání tzv. dohodovacího sboru, konkrétně do časového limitu 6 týdnů. Případně navržené změny, které nemají úspěch při schvalování na půdě Komise, je možné přijmout rozhodnutím Rady EU. Toto usnesení však musí být jednomyslné (Janků – Janků 2012: 103–104).

7.2 ZVLÁŠTNÍ LEGISLATIVNÍ POSTUPY

Dalším prvkem, který je v souladu se zákonodárnou tvorbou třeba zmínit, jsou tzv. zvláštní legislativní postupy. Jejich jediným tvůrcem norem je v tomto případě Rada EU. Role Evropského parlamentu je tak omezena pouze na vyjádření souhlasu či případnou konzultaci. Evropská komise zde disponuje právem legislativního podnětu. Šíře těchto postupů není detailně určena v zakládajících smlouvách. Prvním ze dvou druhů postupů je tzv. postup souhlasu. Při něm má Rada EU možnost akceptovat návrhy až po souhlasu Evropského parlamentu. Ten smí návrh na základě absolutní většiny hlasů přijmout, popřípadě odmítnout. Nemá však možnost do něj zasahovat. Tento postup se uplatňuje například v souladu s přijímáním nových právních předpisů, které se týkají boje proti diskriminaci. Zároveň poskytuje Evropskému parlamentu právo veta, ale pouze s použitím subsidiárního obecného právního základu, jež je uveden ve Smlouvě o fungování Evropské unie (Council of the European Union 2015b).

Druhým možným postupem je tzv. konzultace, která je založena na vyjádření stanoviska Evropského parlamentu. Ten disponuje hned několika možnostmi: buď návrh schválí nebo jej odmítne, popřípadě navrhne jeho změnu. Po právní stránce není povinností Rady EU k případným změnám ve znění návrhu přihlížet. Na druhou stranu však nelze akceptovat usnesení, které by předtím řádně nepřevzala. Uplatnění tohoto postupu je možné nalézt v případech výjimek z pravidel, týkajících se vnitřního trhu či práva hospodářské soutěže. Tento způsob je rovněž požadován v souladu s přijímáním internacionálních smluv, konkrétně ve spojitosti se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou (Council of the European Union 2015b).

8. IMPLEMENTACE POLITIK VE ČLENSKÝCH STÁTECH EU

V této kapitole se budeme věnovat především procesům spojeným s aplikováním evropského práva a politik Evropské unie v rámci členských států. Jako první je třeba podotknout, že se v tomto případě dostáváme od institucionálního systému Evropské unie do roviny implementace, kterou z logiky věci vykonávají státy, ve své podstatě, sami (European Commission nedatováno, b).

Obecný termín implementace je často zaměňován s termínem transpozice. Mnohdy jejich významy prakticky splývají, a proto je nutné je umět rozlišovat. Transpozice jako taková, představuje formální projekci směrnice do právního předpisu ve vnitrostátním charakteru. Narozdíl od toho, implementace představuje kombinaci transpozice, ale současně i následné fáze, představující proces zajištění, potřebný k transpozičního opatřenímu. Z toho vyplývá i proces vymáhání práv a z nich odvozených povinností (Navrátilová 2004a).

Za zdroje sekundárního práva jsou považovány výkony institucí, především Rady Evropské unie, Evropské komise a Evropského parlamentu. Těmito výkony (či výstupy) jsou nařízení, rozhodnutí, směrnice. Dále pak doporučení a stanoviska, která nejsou považována za zavazující a z toho důvodu je pro ně využíván termín „soft law“. Na základě nařízení se členské státy, prakticky hned po jejich akceptaci, zavazují k jejich naplnění. Tato závaznost, představující bezprostřední aplikaci daných nařízení, je neoddiskutovatelná. Směrnice jako takové, rovněž zavazují členské státy k naplnění určitých cílů. Avšak na rozdíl od nařízení, které vstupují v platnost okamžitě, mají rozvolněný charakter. Tím je myšleno, že poskytují členským státům možnost vlastní volby prostředků, forem a způsobů, pomocí kterých budou patřičné požadavky aplikovány na vnitrostátní úrovni (Jeníček 2010: 77).

Co se týče rozsahu implementační povinnosti, ta je vázána na Článek 249 odst. 3 Smlouvy, který stanovuje unijní směrnici jako závaznou pro každou členskou zemi. Ta je pak následně pověřena určením formy a jejím zprostředkováním za pomoci vlastních vnitrostátních orgánů (Navrátilová 2004a). Každá směrnice má zpravidla stanovenou svoji lhůtu, během které ji mají členské státy aplikovat. Tato skutečnost je podmíněna institucí Soudního dvora a ve většině případů je rozmezí lhůty stanoveno od 6 měsíců a do 2 let. Směrnice nabývá správného dosažení implementace, pokud je včas docíleno následujících kritérií: transpoziční opatření je včas přijato členskou zemí, disponuje náležitou formou a zároveň dochází ke správné projekci obsahu směrnice jako takové. Následně je třeba zajistit celkovou aplikaci, dodržování a možné vymáhání tohoto opatření (Navrátilová 2004b).

Je třeba také zmínit tzv. aplikaci komunitárního práva, na jejímž základě je evropské právo klasifikováno jako nadnárodní. Z toho vyplývá skutečnost, že evropské právo disponuje ve členských zemích Evropské unie větší prioritou, než-li právní řády daných zemí. Prakticky se dá tvrdit, že tato míra této priority je neomezená. Povinností členských států tedy není pouze zavést komunitární právo v souladu s jejich vlastním (proces implementace), ale zajistit jejich respektování v orgánech soudní i exekutivní moci (Jeníček 2010: 79).

V procesu implementace evropského práva ve členských zemích Evropské unie, hraje svou roli i Evropská komise. Ta v této záležitosti plní funkci obhájce nadnárodní zákonodárné činnosti. V souvislosti s porušováním primárního či sekundárního unijního práva, disponuje Evropská komise pravomocí žalovat danou členskou zemi (popřípadě jiný útvar či jednotlivce). Ve Smlouvách je zavedeno, že pokud pojme Evropská komise podezření, že členský stát nerespektuje a neplní své závazky, vystaví o tom své stanovisko. Tím uloží danému státu možnost případného komentáře. Pokud stát nerespektuje ani tuto skutečnost, Evropská komise předkládá celou záležitost instituci Soudního dvora. Ve většině případů spory končí u předcházející části. Pokud se však tak nestane, záleží na Evropské komisi, zda-li sama stanoví patřičnou sankci. Případné placení však musí být schváleno institucí Evropského soudního dvora (Fiala – Pitrová 2003: 257–258).

9. ČR PŘI NASTOLOVÁNÍ AGENDY V RADĚ EU - ČESKÉ PŘEDSEDNICTVÍ

Na funkci České republiky, jakožto předsednického státu v Radě Evropské unie, lze nahlížet z několika perspektiv. Je třeba brát v potaz skutečnost, že se v tehdejší době jednalo o druhý nový unijní stát, jenž získal příležitost řídit instituci Rady Evropské unie. K 1. lednu roku 2009 byla Česká republika pověřena převzetím funkce předsednictví. Tuto funkci pak měla vykonávat po dobu následujících 6 měsíců. Česká republika byla součástí tzv. předsednického tria, do kterého byla zahrnuta i Francie a Švédsko. Česká republika se nacházela ve středu tohoto tria, čili přebírala předsednický mandát od Francie a následně jej po svém funkčním období předala Švédsku. Uskupení těchto tří států vytvořilo, kromě svých předsednických programů, i tzv. společný 18měsíční plán.

Ten vznikl na základě vzájemných vyjednávání mezi státy tria. K jeho přijetí a zveřejnění došlo v polovině roku 2008 (Zenkner nedatováno).

Právě skutečnost, že se Česká republika stane předsednickým státem Rady Evropské unie po skončení francouzského mandátu, způsobila vlnu nevole. Koncem října roku 2008 se ve francouzském tisku Le Figaro bylo možné dočíst o pochybách, naznačujících předpokládaný neúspěch českého předsednictví. Vyskytly se zde zároveň tendence k možnému prodloužení tehdejšího předsednictví, zastupovaného Francií. Tento návrh se však stal terčem kritiky. Především proto, že se rozcházel se zněním zakládajících smluv, které stanovují přesné střídání členských zemí v předsednickém mandátu Rady Evropské unie (ČT24 2008).

Tento systém tzv. rovné rotace je zaveden v souladu s článkem 16. odst. 9 Smlouvy o Evropské unii. V jeho znění je zahrnut i návrh rozhodnutí Evropské rady, který je zaměřen na výkon předsednictví v Radě Evropské unie. Dle tohoto návrhu je výkon předsednictví plněn třemi členskými státy v 18měsíčním rozmezí. Podmínkou je různorodost a geografická vyváženost v rámci Evropské unie. Předsednictví každého členského státu z vybrané skupiny musí trvat 6 měsíců, za případné podpory ostatních členů uskupení (Janků – Janků 2012: 57).

Funkce předsednictví představuje velmi důležitou a poměrně složitou úlohu, která je součástí členství v Evropské unii. V první řadě určuje politické priority a nastolování agendy instituce Rady Evropské unie. To představuje organizaci a řízení veškerých zasedání Rady Evropské unie, zejména na výše zmíněných úrovních této instituce. Předsednictví zahrnuje i tzv. roli mediátora. Jejím cílem je společná shoda mezi unijními státy, například v rámci jednání o dohodách a podobně. Současně představuje prostředek pro reprezentaci Evropské unie, například v rámci summitů. Rovněž je důležitá participace na ratifikaci legislativních procesů Evropské unie a celková unijní koordinace (Marek – Baun 2010: 151–152).

9.1 PRIORITY ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ

Budeme-li se zajímat o české priority v rámci předsednictví v Radě Evropské unie, zjistíme, že zde existuje jistá souvislost s informacemi zmíněnými v úvodní části této práce. Konkrétně je tím myšleno motto: „Evropa bez bariér“, které představovalo jistou symboliku celého českého předsednictví. Jeho vznik se rovněž vázal k výročím: kromě pádu tzv. železné opony, mimo jiné i 5 let od zatím největšího unijního rozšíření. Primární myšlenka českého předsednictví byla založena na snaze o odstranění hospodářských, ale i kulturních a hodnotových překážek v rámci Evropské unie. Cílem bylo rovněž udržet strategické cíle Evropské unie. V pracovním programu českého předsednictví je uvedeno stanovisko, vyzdvihující nutnost ekonomické zdatnosti a soudržnosti Evropské unie jako celku. Odstraněním výše zmíněných bariér se mělo docílit lepšího řešení problémů globálního charakteru a současně tak obhájit pozici Evropské unie ve světě (EU2009.cz 2009a).

Dalším faktem je vzájemné provázání priorit českého předsednictví s prioritami výše zmíněného předsednického tria Francie, České republiky a Švédska. Stěžejní priority tohoto uskupení, byly zmíněny právě s předložením 18měsíčního programu, konkrétně s nástupem Francie do funkce předsednictví (Ministerstvo zahraničních věcí ČR 2009). V průběhu jednání o znění tohoto programu vyvíjela Česká republika snahu o kompromisní řešení, odvíjejícího se od deklarace, podepsané tehdejšími místopředsedou vlády pro evropské záležitosti Alexandrem Vondrou. Tato deklarace předcházela přípravám celého 18měsíčního programu předsednického tria (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2008).

Původní vize, týkající dokončení vnitřního trhu (s ohledem na volný pohyb pracovníků) a otázka vztahů mezi Evropskou unií a jejími sousedy ve střední a východní Evropě, měla tvořit pomyslný vrchol českého předsednictví. V českém zájmu však byla představa rozvoje v oblasti svobod, bezpečnosti a spravedlnosti. V souvislosti se světovým politickým děním, bylo České předsednictví se začátkem roku 2009 nuceno reagovat obnovením programu svých hlavních priorit, známých pod zkratkou „3E“: Ekonomika, Energetika a Evropská unie ve světě (European Forum for Urban Security nedatováno).

9.2 PROGRAM 3E – EKONOMIKA, ENERGETIKA, EVROPA

V otázce priorit programu českého předsednictví, nabývalo téma „Ekonomika“ největšího významu. Jeho zaměřením bylo posílení konkurenceschopnosti a inovace v otázce vnitřního trhu, dále pak výše zmíněný rozvoj svobod (zejména pohyb volných osob) a snaha o liberalizovaný obchod. V něm byla zahrnuta i podpora nové unijní strategie obchodu, známé jako „Globální Evropa“. Ta spočívala v konkurenceschopnosti v globálním měřítku, následnou realizací závěrů Světové obchodní organizace, díky kterým by Evropská unie otevřela trhy pro státy třetího světa (Marek – Baun 2010: 157–158).

Za největší úspěch během českého předsednictví v otázce ekonomické legislativy lze považovat dohodu o snížení sazeb daní z přidané hodnoty (DPH). Dosavadní směrnice požadovala zachování 15procentní daně pro unijní státy. První polovinu roku se Evropská unie zabývala projednáváním těchto pravidel. Názory na tuto problematiku byly různé: Francie byla přesvědčena o snížení sazeb DPH, především v restauračních zařízeních; Německo se obávalo snížení státního příjmu. České předsednictví získalo v této záležitosti pochvalu, zejména za předložení dokumentu, který se stal otevřením cesty ke společně akceptovatelnému kompromisu. Tímto způsobem bylo dosaženo řešení v tomto dlouhotrvajícím sporu (Beneš – Karlas 2010: 72–73).

V průběhu českého předsednictví bylo zároveň dosaženo částečné revitalizace důvěry na finančních trzích, která byla ovlivněna v souvislosti s finanční a ekonomickou krizí. Za přínos lze považovat sjednání důležitých legislativních návrhů, týkajících se resortu finančních služeb. Jedná se především o směrnici Solventnost II (zaměřenou na pojišťovnictví), dále pak o legislativu zaměřenou na přehraniční finanční transakce v evropské měně a další. Zároveň proběhla jedna ze zásadních politických debat, týkající se přeměny regulace finančních institucí v rámci Evropské unie jako celku (EU2009.cz 2009b).

Právě se zmíněnou otázkou finanční krize, lze konstatovat, že se české předsednictví snažilo reagovat prostřednictvím Evropské unie na její vliv. Úspěšnost této iniciativy však

byla velmi omezená. I přesto však Česká republika, v rámci svého mandátu v předsednictví, akceptovala několik rozhodnutí, která byla konkrétně spjata s jejím řešením. Instituce Evropské rady se přičinila o realizaci 5 miliardového programu, který se týkal zejména oblasti energetiky a internetové infrastruktury. Rovněž bylo v rámci Evropské unie dosaženo konsenzu v otázce zasedání Evropské rady na summitu G20. Na úkor přílišného zaměření na problematiku protekcionismu a intervencionismu, kterým se české předsednictví podrobně zabývalo, byly opomíjeny jiné otázky. Těmito otázkami byla například dlouhodobá problematika spojená s finanční regulací a podobně (Beneš – Karlas 2010: 74–75).

Prakticky v úplném začátku předsednického mandátu České republiky se projevil unijní nedostatek v otázce energetiky. Začátkem ledna roku 2009 se vyskytl problém mezi Ruskem a Ukrajinou, kdy ruská společnost Gazprom kompletně zastavila pravidelné dodávky zemního plynu, určené pro 18 států v Evropě (EurActiv 2009a). Českým reprezentantem, v otázce řešení tohoto problému, byl tehdejší ministr průmyslu a obchodu M. Říman, který se značně podílel na jednáních o cenách zemního plynu. Zároveň napomohl k opětovnému zavedení dodávek do členských států. Jednání byla uskutečněna na základě iniciativy českého předsednictví, společně se zástupci společností Gazprom a Naftogaz a zástupci Ruské federace a Ukrajiny. Po skončení summitu bylo dosaženo obnovy dodávek, které byly uskutečněny 20. ledna 2009 (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2009).

V březnu roku 2009 došlo ke schválení iniciativ, zavedených v druhém strategickém přezkumu energetické politiky (Second Strategic Energy Review). Stalo se tak v souvislosti s cíli českého předsednictví, jejichž účelem bylo stanovení základů pro společnou energetickou politiku Evropské unie. To zahrnovalo i následný požadavek, směřovaný na instituci Evropské komise, která měla do roku 2010 předložit nové unijní energetické bezpečnosti a infrastrukturní nástroje. Stejně tak i návrhy, týkající se rozvoje jižního koridoru. Ten zahrnoval i mechanismy pro umožnění snazšího přístupu k zemnímu plynu z Kaspické oblasti (Beneš – Karlas 2010: 75–76). České předsednictví se v tomhle ohledu soustředilo na diplomatické vztahy se zeměmi, ve kterých vidělo potenciál v otázce

energetické spolupráce. V souladu s tím došlo v květnu roku 2009 k uspořádání summitu, na kterém byla ratifikována dohoda o blízké kooperaci mezi Evropskou unií a státy z jižní oblasti – konkrétně Gruzii, Azerbajdžánem, Tureckem a Egyptem (EurActiv 2009a).

Třetí část programu českého předsednictví, jinak také nazývaná jako „Evropská unie ve světě“ měla za úkol posílit pozici Evropské unie, jakožto globálního hráče. Zejména v otázkách jejího rozšiřování a širšího zájmu ostatních evropských států, které by s ní chtěly v budoucnosti spolupracovat. Podle programu českého předsednictví nabývají transatlantické vztahy širšího a perspektivního významu. Proto zde existovala vize o jednání s administrativními zástupci Spojených států amerických a případné rozvinutí spolupráce v zásadních tématech, jako například v otázce bezpečnosti, ekonomiky, ale i enviromentálních a energetických záležitostech (EU2009.cz 2009a).

Jednou z prvních záležitostí, které byla Česká republika v rámci svého předsednického mandátu nucena řešit, byla otázka ozbrojeného konfliktu v pásmu Gazy. Ten byl započat již koncem prosince předcházejícího roku. České předsednictví na tuto situaci reagovalo prostřednictvím své pozice v Radě Evropské unie. Následně byla zahájena jednání, jejichž záměrem bylo zamezit pokračování tohoto konfliktu a zajistit příměří. Lze tvrdit, že se Česká republika díky svému předsednickému postu zasloužila o zlepšení situace, alespoň v otázce prostupnosti humanitárních koridorů. Zároveň byla uskutečněna konference dárcovského charakteru, jejímž účelem bylo podpořit hospodářství v Palestině (EU2009.cz 2009b). Obecně byly postupy českého předsednictví hodnoceny jako ne příliš úspěšné, ba právě naopak. V souvislosti s řešením konfliktu v Gaze došlo ke sporům mezi francouzským prezidentem Sarkozy a Mirkem Topolánkem. Sarkozy totiž projevoval tendence o vlastní řešení konfliktu. Jeho iniciativa byla podpořena i francouzským tiskem, který se kriticky vyjadřoval o předsednictví, vedeném Českou republikou (ČT24 2009).

Důležitým tématem, které bylo iniciováno Českou republikou v jejím předsednickém programu, byla rovněž otázka tzv. Východního partnerství. Při realizaci tohoto projektu projevilo české předsednictví velkou snahu. Pražský summit, který se uskutečnil v květnu roku 2009, zahájil celý proces této záležitosti. V prvotní fázi probíhala vyjednávání

na bilaterální úrovni a za pomoci tématických platforem, i na multilaterální. Česká republika iniciovala v tomto zájmu i možnou participaci reprezentantů z řad občanů. To souviselo s transformační kooperací v otázce podpory lidských práv. Zároveň byly zohledněny demokratické závěry k možné spolupráci v rámci vztahu k Evropské unii. V rámci svého předsednictví Česká republika participovala na jednáních v expertních fórech a výše zmíněných platformách (Ministerstvo zahraničních věcí ČR 2010: 8–9).

Za jeden z největších úspěchů v období českého předsednictví lze považovat výše zmíněné rozvinutí spolupráce se Spojenými státy americkými v rámci transatlantických vztahů. V souvislosti s tím, byl v dubnu roku 2009 uspořádán summit Evropské unie a Spojených států amerických. Ten se uskutečnil v Kongresovém centru v Praze a představoval pro zástupce členských států Evropské unie jedinečnou možnost, jak jednat s nově ustanovenou americkou správou. Celému summitu předsedal tehdejší premiér České republiky a zároveň předseda Evropské rady, Mirek Topolánek. Spojené státy byly zastoupeny nově zvoleným prezidentem, Barackem Obamou, který veřejně podpořil otázku přijetí Turecka do Evropské unie (EurActiv 2009b). V souvislosti s posilováním transatlantických vazeb je třeba zmínit i květnový summit Evropské unie a Kanady. Skrze jeho uskutečnění navázalo české předsednictví na rozvoj a širší spolupráci Kanadou. Hlavním tématem tohoto summitu byla otázka ekonomického partnerství (EU2009.cz 2009b).

9.3 HODNOCENÍ ČESKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ

Budeme-li hodnotit průběh českého předsednictví s ohledem na jeho organizaci, lze konstatovat, že se Česká republika projevila poměrně schopným způsobem. I přes drobné množství stížností v otázkách poskytování dokumentací k jednotlivým jednáním a nedostatku institucionálních zdrojů. Každodenní aktivity českého předsednictví byly již v rámci předběžných průzkumu, provedeného v řadách představitelů institucí Evropské unie a současně zástupců členských států, hodnoceny pozitivně. V rámci hraničního hodnocení bylo zveřejněno, že si Česká republika dokázala obratným způsobem poradit se správními a technickými stránkami předsednického institutu. Denní náplní úředníků zastupujících Českou republiku v předsednickém mandátu, byla organizace přibližně 25 odlišných

zasedání. Celkový počet zorganizovaných zasedání se během půl roku českého předsednictví vyšplhal až na hranici 3000 zasedání v různých úrovních, včetně několika stovek setkání v Rady Evropské unie a pracovních uskupení v Bruselu (Marek – Baun 2010: 164).

Na druhou stranu není snadné hodnotit výkon českého předsednictví, přihlédneme-li k ne příliš příznivým podmínkám, které vznikly se začátkem jeho působení. České vystupování, které bylo zpočátku poměrně váhavé, zejména v otázce konfliktu v Gaze, bylo na postupně kompenzováno úspěchy v dalších unijních záležitostech. Těmito záležitostmi máme na mysli řešení plynové krize nebo summitu, týkající se hospodářských otázek. Na základě těchto zkušeností si české politické vedení zasloužilo větší míru důvěry a ocenění, zejména z řad ostatních evropských představitelů. Neblahou skutečností byl i pád české vlády. Její stabilita byla narušena i přes jistou vládní podporu v českém parlamentu. I přes pokusy o ustálení situace, došlo k její rezignaci. Právě pád vlády svědčil o jistých nedokonalost v otázce státnictví, zejména v ohledu na českou politickou reprezentaci. Tyto nedostatky se projevovaly přílišným soustředěním na otázku domácí politiky, spíše než na unijní záležitosti (Král – Bartovic – Řiháčková 2009: 72–73).

Celkové snažení českého předsednictví se nejspíš nijak znatelně nezapiše do historie Evropské unie. Je však třeba podotknout, že právě díky němu bylo dosaženo několika závěrů. Jedním z těchto závěrů byla možnost přesvědčení většiny evropských obyvatel o nutnosti zavedení reformu, které zahrnovala Lisabonská smlouva. Právě díky těmto reformám byla zřízena funkce stálého předsedy v instituci Evropské rady, který je volen na mandátní období 2,5 roku s možným znovuzvolením. Dalším důsledkem této novelizace bylo zřízení pozice Vysokého představitele Evropské unie pro zahraniční politiku. Obě tyto reformní záležitosti vedly k zajištění větší stability evropského vedení. Rovněž by měly zabránit, aby se opakovaly skutečnosti, spojené s funkcí českého předsednictví. Z tohoto pohledu lze nahlížet na české předsednictví jako na hodnotnou zkušenost pro Českou republiku. A to zejména díky jeho vlivu evropeizačního charakteru na vládní úřední složky a politické jednotlivce (Marek – Baun 2010: 166).

10. ČR A ROZHODOVACÍ PROCESY V RADĚ EU - STÁLÉ ZASTOUPENÍ ČR PŘI EU

V souladu s českým působením v rámci COREPER je třeba zmínit funkci Stálého zastoupení ČR při Evropské unii, které vytváří onu pomyslnou spojnici mezi českou samosprávou a institucemi Evropské unie. Tato formace a její diplomaté se zúčastňují jednání 150 pracovních skupin. Počet těchto jednání může za dobu půlroku dosáhnout až 2 tisíc. Stálé zastoupení ČR při EU úzce spolupracuje s institucí ministerstva zahraniční České republiky, rovněž s českým úřadem vlády a dalšími departmenty. V rámci této spolupráce jsou připravovány aktivity České republiky na téměř 30 formálních radách ministrů. Dále pak také na Evropských radách nejvyšších představitelů unijních států (Ministerstvo zahraničních věcí ČR nedatováno, a).

Mezi hlavní činnosti Stálého zastoupení ČR při EU patří: zastoupení zájmů ČR v institucích EU, posílení pozice ČR v unijních strukturách, vytvoření podmínek pro úspěšnou účast ČR v rámci zasedání Rady ministrů a Evropské rady, udržování a získávání nových pracovních kontaktů s reprezentanty orgánů Evropské unie. Rovněž také zajištění lepší komunikace mezi českou státní správou a orgány EU, participace na formulování postupu ČR v institucích EU, obsazování jednání odborných institucí EU v kooperaci s ústředními orgány. Současně zajišťuje podporu pověřeným delegacím ČR v rámci jednotlivých jednání. Pravidelné informování ústředí o činnostech Evropské unie a následné zasílání dokumentů a publikací a lepší informovanost o České republice, jakožto členovi v Evropské unii, patří v neposlední řadě k činnostem Stálého zastoupení. Všechny tyto zmíněné činnosti byly vytvořeny v souladu s prioritami české zahraniční politiky (Ministerstvo zahraničních věcí ČR nedatováno, b).

Mezi lety 2008-2011 zastupovala funkci vedoucí Stálého zastoupení ČR při EU Milena Vicenová. Před ní tento post zastával Jan Kohout, Pavel Telička, Libor Sečka a další. Na funkci vedoucího Stálého zastoupení ČR při EU lze nahlížet, zejména z perspektivy národního státu, jako na velmi významnou. Především z toho důvodu, že cílem Stálého zastoupení je obhajoba státních zájmů. Tato skutečnost je v naprostém protikladu například s funkcí člena Evropské komise, jež by měl preferovat zájmy Unie v celkovém měřítku (Lacina – Ostřížek 2011: 400–403).

Současným vedoucím stálého zastoupení a velvyslancem pro Českou republiku je PhDr. Martin Povejšil, který se ujal svého postu k 3. září roku 2012. V dřívější době působil od srpna 2009 jako český velvyslanec při Severoatlantické alianci. V rámci své specializace se zajímá především o evropské a bezpečnostní záležitosti a multilaterální diplomacii (Ministerstvo zahraničních věcí ČR nedatováno, c). V srpnu roku 2016 došlo ke zvolení nového zástupce stálého představitele ČR při EU, velvyslance Jaroslava Zajíčka. Ten se tak současně stal stálým představitelem COREPER I. Ve spolupráci se svými vrstevníky se zabývá zásadními tématy evropských politik a tvorby zákonů, zejména v resortech průmyslu, vnitřního trhu, energetiky, dopravy, zemědělství a dalších. Dříve působil jako vedoucí kanceláře velvyslance při Evropské unii, rovněž jako člen kabinetu českého komisaře a vedoucí oddělení sektorových politik na Stálém zastoupení ČR při EU (Euractiv 2016).

11. ČR A IMPLEMENTACE POLITIK EU

Pokud se zaměříme na případ České republiky, můžeme zaznamenat, že dopady implementace politik Evropské unie se v rámci veřejné politiky projeví zejména ve třech resortech. Těmito oblastmi jsou: enviromentální, zemědělská a regionální politika. V resortu české enviromentální politiky lze zaznamenat značné rozdíly oproti situaci před aplikací evropských směrnic. Tyto změny vedly celkové modernizaci tohoto resortu, která však byla poměrně finančně nákladná. Pro oblasti zemědělských a regionálních politik mělo přijetí do Evropské unie značný význam, jelikož se s ním vyskytlo velké množství evropských fondů, zahrnujících nové předpisy, normy a pravidla. Především oblast regionální politiky prošla reformou a tvorbou správních struktur (Marek – Baun 2010: 113).

Otázka integrace evropských politik, zejména v oblasti politiky životního prostředí, znamenala pro Českou republiku poměrnou velkou finanční zátěž. A to především z důvodu některých unijních nařízení, kvůli kterým došlo k výraznému vlivu na českou ekonomiku. Tato otázka se týkala zejména zavedení nových technologií, které byly nezbytné pro plnění standardů politik životního prostředí, nastavených Evropskou unií. Soulad se s těmito standardy představoval pro Českou republiku nejvíce nákladnou podmínkou, a to již v rámci jejího přijetí do Evropské unie. V následujícím období se vyskytovaly problémy v otázce

harmonizace České republiky s unijními pravidly tohoto resortu, jelikož stát nebyl schopen plnit jejich požadavky včas. Docházelo tak ke zpožděním, která jsou připisována především nedostatečným kapacitám v administrativě. Téma environmentální politiky se mělo stát jednou z klíčových předností i v rámci výše zmíněného českého předsednictví v roce 2009, v závěru však došlo k ustoupení od těchto návrhů (Marek – Baun 2010: 116–117).

O resortu zemědělství lze hovořit jako o velice vytíženém, především z důvodů velkého množství předpisů, které pro něj Evropská unie stanovila. V poměru k celkové sumě unijních předpisů, které bylo nezbytné implementovat do právního řádu České republiky (ještě před jejím vstupem do Evropské unie), představoval resort zemědělství více než jednu třetinu těchto předpisů. I přes značné zatížení oblasti zemědělství v aspektu aplikování evropských pravidel, lze konstatovat, že se Česká republika nestává častým terčem kritiky. Vypovídá o tom především i množství žalob, které byly iniciovány a vedeny před institucí Soudního dvora Evropských společenství. Pouze do roku 2008 bylo prostřednictvím Komise Evropských společenství započato kolem 15 řízení proti České republice. Z těchto žalob se pouze jediná týkala resortu zemědělství. Konkrétně se jednalo neprovedenou směrnicí, týkající se veterinárních léčivých přípravků. V závěru byla tato žaloba stažena institucí Komise zpět (Šejvl 2009: 147–184).

Co se týče resortu regionální politiky (jinak také kohezní či politiky soudržnosti), je třeba podotknout, že již při jejích přípravách v předvstupním období České republiky do Evropské unie, představovala problém. Zejména z toho důvodu, že Česká republika neměla s tímto odvětvím příliš velké zkušenosti. Kromě nedostatku institucionálních kapacit a finančního managementu, se musela potýkat i absencí prvků, které jsou pro kohezní politiku klíčové: například integrovaný a vícesektorový přístup, víceleté programování a plánování a podobně. Po vstupu do Evropské unie se projevila různorodá připravenost ministerstev, které zodpovídali za proces implementace těchto politik. S postupem času až do současnosti však lze konstatovat, že zejména v oblasti implementace operačních programů, došlo ke značnému zlepšení. Lze tedy konstatovat, že i přes ne příliš snadný implementační proces regionální politiky, byla Česká republika schopná úspěšným způsobem využívat potřebné zdroje, a to především ze strukturálních a kohezních fondů (Marek – Baun 2010: 123–129).

12. ZÁVĚR

V úvodní části byl stanoven cíl této bakalářské práce, který byl primární záležitostí k započetí jejího vypracování. Tímto stanoveným cílem byla otázka, zda-li lze považovat Českou republiku, jakožto aktéra v politickém systému Evropské unie. Za tímto účelem jsem strukturoval celou kvalifikační práci do několika kapitol, zaměřených na různá témata, za jejichž pomoci jsem se pokusil tuto skutečnost potvrdit. Snažil jsem se zachytit většinu aspektů, souvisejících s naplněním tohoto cíle. K podrobnějšímu vyjádření k celé problematice by bylo zajisté potřeba většího rozsahu práce. I přesto lze na základě zpracování této práce a informací v ní uvedených, nahlížet na Českou republiku, jako na unijního aktéra. V souvislosti s tím, lze vyvodit několik závěrů, které svým způsobem zrekapitulují celý její obsah. Nyní se se pokusím zaměřit na sumarizaci každé z předcházejících kapitol a vyjádřím se k souvislostem, které z nich vyplývají.

První část práce se zaměřovala na veřejně politické procesy, díky kterým mají členské státy možnost prosazovat své zájmy – konkrétně v institucích Evropské rady a Rady Evropské unie. Nejprve bylo zmíněno téma, týkající se nastolování agendy v rámci politického systému Evropské unie. Na základě jeho zpracování lze konstatovat, že se obecně jedná o jeden z důležitých procesů, který tvoří určitou souvislost se začleněním jednotlivých členských zemí Evropské unie. Skrze funkci instituce Evropské rady mají unijní země možnost projevit svůj vliv skrze své reprezentanty, kteří v tomto orgánu jednotlivé členské státy zastupují. Proces nastolování v Radě Evropské unie probíhá podobným způsobem.

Druhým tématem byla otázka rozhodovacích procesů v rámci Evropské unie. Ta byla rozdělena do několika částí: první část byla zaměřena na rozhodování v instituci Evropské rady, druhá na rozhodování v Radě Evropské unie. Třetí část popisuje samotnou proceduru řádného legislativního postupu a zvláštních legislativních postupů. V rámci tohoto rozdělení bylo možné demonstrovat zapojení nejvýznamnějších unijních institucí, které celý legislativní proces společně vytvářejí. Těmito institucemi jsou Evropská komise (proces zahájení), Rady Evropské unie a Evropský parlament (proces schvalování).

Další kapitola se zaměřovala na implementaci politik v unijních státech. Zde byly zmíněny různé podmínky, které jsou státy povinny plnit, aby dostály svým závazkům vůči Evropské unii jako celku. Rovněž zde byl zmíněn vliv Evropské komise, která na plnění těchto závazků dohlíží a vznáší případná obvinění. Rozhodujícím orgánem v případných soudních procesech je pak Evropský soudní dvůr.

Následující část bakalářské práce se věnuje analytickému rozboru jedné z příležitostí, kterou měla Česká republika možnost využít. Touto příležitostí byla funkce českého předsednictví v Radě Evropské unie. Zaměřil jsem se na ní rovněž optikou veřejně politického procesu, konkrétně nastolováním agendy. Ačkoli byla Česká republika zprvu podrobena mnohočetné kritice ostatních unijních států, prokázala se jako schopný aktér, který dokáže (v rámci svých možností) koordinovat unijní záležitosti a dokonce i reagovat na krizové situace, které v průběhu jejího předsednictví nastaly. Díky jejím iniciativám zaujala Evropská unie postoj vůči problematice finanční krize, byly utlumeny mezinárodní konflikty, řešeny energetické problémy a rozvinuty spolupráce se státy, které nejsou součástí Unie.

Další důležitou formací, kterou bylo v souvislosti s tímto tématem nutné zmínit, byla role Stálého zastoupení České republiky při Evropské unii. Tento výbor českých zástupců v rámci COREPER vyvíjí každodenní aktivitu a působí jako pomyslný spojovací prvek mezi Evropskou unií a Českou republikou. Na základě tohoto tvrzení lze demonstrovat zapojení České republiky do unijních záležitostí na diplomatické úrovni. Rovněž se formace Stálého zastoupení z části podílí na rozhodovacím procesu, proto je zahrnuta do kapitoly, věnující se rozhodování v Radě Evropské unie.

V závěrečné části se věnuji tématu, zaměřenému na implementaci politik Evropské unie v České republice. Jsou zde zmíněny konkrétně tři oblasti společných politik, na kterých demonstrují aktivitu, případné úspěchy a neúspěchy České republiky v implementačních procesech. Těmito oblastmi jsou: environmentální, zemědělská a regionální (kohezní) politika. Na základě zkoumání lze vyvodit, že Česká republika měla v prvotních fázích jejího přijetí značné obtíže s implementací unijních politik. Lze však zaznamenat, že postupem času většinu těchto nedostatků, do jisté míry, eliminovala.

SEZNAM POUŽITÉ ODBORNÉ LITERATURY:

Beneš, Vít – Karlas, Jan (2010). The Czech Presidency. *Journal of Common Market Studies* 48 (1), s. 69–80.

Chalmers, Damian – Davies, Gareth (2014). *European Union Law: Text and Materials: Third edition* (Cambridge: Cambridge University Press).

Dušek, Jiří (2011). *Historie a organizace Evropské unie: druhé přepracované vydání* (České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií).

Fiala, Petr – Pitrová, Markéta (2003). *Evropská unie* (Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury).

Generální sekretariát Rady (2010). *Jednací řád Evropské rady – Jednací řád Rady* (Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie).

Hanley, Seán (2002). *The political context of EU accession in the Czech Republic* (London: Royal Institute of International Affairs).

Häge, Frank M. (2008). Who Decides in the Council of the European Union? *Journal of Common Market Studies* 46 (3), 533-558.

Janků, Martin – Janků, Linda (2012). *Právo EU po Lisabonské smlouvě* (Ostrava: KEY Publishing s.r.o.).

Jeníček, Vladimír (2010). *Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni* (Praha: C.H. Beck).

Král, David – Bartovic, Vladimír – Řiháčková, Věra (2009). *The 2009 Czech EU Presidency: Contested Leadership at a Time of Crisis* (Stockholm: Swedish Institute for European Policy Studies).

Lacina, Lubor – Ostrřížek, Jan a kol. (2011). *Učebnice evropské integrace* (Brno: Barrister & Principal).

Marek, Dan – Baun, Michael (2010). *Česká republika a Evropská unie* (Brno: Barrister & Principal).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (2010). *Zpráva o zahraniční politice České republiky: leden – prosinec 2009* (Praha: MZV ČR).

Šejvl, Michal a kol. (2009). *Aplikace práva EU v České republice: vybrané problémy* (Praha – Plzeň: Ústav státu a práva AV ČR – Aleš Čeněk).

Štědroň, Bohumír a kol. (2013). *Politika a politický marketing* (Praha: C. H. Beck).

Šuláková, Ivana (2010). Maxwell Combs – Agenda setting: nastolování agendy, masová média a veřejná mínění. *Ekonomická revue – Central European Review of Economic Issues* 13 (4) , 237–239.

Zbíral, Robert (2008). Zdroje moci členských států v Radě Evropské unie: současný stav výzkumu. *Mezinárodní vztahy* 43 (4), 32–51.

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ:

Alexandrova, Petya (2015). Analysis of Agenda Setting in the European Council, 2009–2014. *European Parliament*

([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/547543/EPRS_STU\(2015\)547543_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/547543/EPRS_STU(2015)547543_EN.pdf), 20.2.2017).

Blahušiak, Igor (nedatováno). Evropská rada. *Euroskop.cz*
(<https://www.euroskop.cz/90/sekce/evropska-rada/>, 23.3.2017).

Council of the European Union (2015a). *Ordinary legislative procedure*
(<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/decision-making/ordinary-legislative-procedure/legislative-proposal/>, 23.2.2017).

Council of the European Union (2015b). *Special legislative procedures*
(<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/decision-making/special-legislative-procedures/>, 25.2.2017).

Council of the European Union (2016). *Qualified majority*
(<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/voting-system/qualified-majority/>, 5.4.2017).

ČT24 (2008). *Francie útočí na české předsednictví Evropské unie, podle tisku to bude propad*
(<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1436865-francie-utoci-na-ceske-predsednictvi-evropske-unie-podle-tisku-bude-propad>, 18.3.2017).

ČT24 (2009). *Češi v čele Evropy: Slušný výkon s politickou kaňkou*
(<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1401305-cesi-v-cele-evropy-slusny-vykon-s-politickou-kankou>, 21.3.2017).

EU2009.cz (2011). Evropská rada (<http://www.eu2009.cz/cz/about-the-eu/eu-institutions-and-bodies/european-council/evropska-rada-536/>, 23.3.2017).

EU2009.cz (2009a). *Pracovní program českého předsednictví: Evropa bez bariér* (http://www.eu2009.cz/assets/news-and-documents/news/cz-pres_programme_cs.pdf, 19.3.2017).

EU2009.cz (2009b). *Výsledky českého předsednictví v Radě EU: Evropa bez bariér* (http://www.mzv.cz/file/472320/cz_pres_vysledky_cs_2.pdf, 20.3.2017).

EurActiv (2016). *ČR má nového zástupce velvyslance při EU* (<http://euractiv.cz/kratce-odjinud/cr-v-evropske-unii/cr-ma-noveho-zastupce-velvyslance-pri-eu/>, 17.3.2017).

EurActiv (2009a). *Výsledky českého předsednictví v energetice* (<http://euractiv.cz/factsheet/energetika/vysledky-ceskeho-predsednictvi-v-energetice-000054/>, 21.3.2017).

EurActiv (2009b). *Summit EU – USA jedním z vrcholů českého předsednictví* (<http://euractiv.cz/clanky/cr-v-evropske-unii/summit-eu-usa-jeden-z-vrcholu-ceskeho-predsednictvi-005833/>, 22.3.2017).

Eurocollege (2014). *COREPER: Tasks and working method* (http://www.eurocollege.ru/fileserver/files/COREPER_9-5.pdf, 15.3.2017).

European Commission (nedatováno, a). *Comitology in brief* (<http://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/index.cfm?do=implementing.home&CLX=en>, 4.4.2017).

European Commission (nedatováno, b). *Applying EU law* (https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/applying-eu-law_en, 5.4.2017).

European Council (2015a). *Setting the EU's political agenda* (<http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/role-setting-eu-political-agenda/>, 20.2.2017).

European Council (2015b). *What does the Council of the EU do?* (<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/>, 12.3.2017).

European Council (2016a). *Coreper I* (<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/coreper-i/>, 15.3.2017).

European Council (2016b). *European Council conclusions* (<http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/conclusions/>, 3.4.2017).

European Forum for Urban Security (nedatováno). *The Czech presidency of the European Union 2009 and the area of freedom, security and justice* (https://efus.eu/files/fileadmin/efus/public_policies/note_presidence_2009.pdf, 20.3.2017).

European Parliament (nedatováno). Council first reading positions (<http://www.europarl.europa.eu/plenary/en/council-common-positions.html>, 24.2.2017).

Euroskop (nedatováno). *Předvstupní pomoc* (<https://www.euroskop.cz/168/sekce/predvstupni-pomoc/>, 20.11.2016).

Krutílek, Ondřej (nedatováno). Fáze legislativního procesu v EU. *Euroskop.cz* (<https://www.euroskop.cz/8898/sekce/faze-legislativniho-procesu-v-eu/>, 23.2.2017).

Krutílek, Ondřej – Frízlová, Iveta (nedatováno, a). *Komitologie* (<https://www.euroskop.cz/8899/sekce/komitologie/>, 4.4.2017).

Krutílek, Ondřej – Frízlová, Iveta (nedatováno, b). Kvalifikovaná většina (<https://www.euroskop.cz/8897/sekce/kvalifikovana-vetsina/>, 4.4.2017).

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2008). *Trio předsednictví a 18měsíční program* (<http://www.mpo.cz/dokument47400.html>, 19.3.2017).

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2009). Shrnutí vývoje událostí českého předsednictví č. 1 (<http://www.mpo.cz/dokument56489.html>, 21.3.2017).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (2009). *Zpráva o zahraniční politice ČR za rok 2008* (http://www.mzv.cz/file/391676/Zprava_o_zahranicni_politice_CR_2008.pdf, 19.3.2017).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (nedatováno, a). *O Stálém zastoupení* (http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/o_stalem_zastoupeni/index.html, 16.3.2017).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (nedatováno, b). *Úkoly stálého zastoupení* (http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/o_stalem_zastoupeni/ukoly_staleho_zastoupeni/index.html, 16.3.2017).

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (nedatováno, c). *Vedoucí stálého zastoupení* (http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/o_stalem_zastoupeni/vedouci_staleho_zastoupeni/index.html, 16.3.2017).

Navrátilová, Markéta (2004a). Implementace směrnic ve vnitrostátním právu část. I. – rozsah implementační povinnosti. *EPRAVO.cz* (<https://www.epravo.cz/top/clanky/implementace-smernic-ve-vnitrostatnim-pravu-cast-i-rozsah-implementacni-povinnosti-25334.html>, 5.4.2017).

Navrátilová, Markéta (2004b). Implementace směrnic ve vnitrostátním právu část. II. – náležitá implementace. *EPRAVO.cz* (<https://www.epravo.cz/top/clanky/implementace-smernic-ve-vnitrostatnim-pravu-cast-ii-nalezita-implementace-25402.html>, 6.4.2017).

UKandEU (nedatováno). *The Council of the European Union* (<http://ukandeu.ac.uk/explainers/the-council-of-the-european-union/>, 3.4.2017).

Zenkner, Petr (nedatováno). Předsednictví ČR v EU 2009. *Euroskop.cz* (<https://www.euroskop.cz/112/sekce/ceske-predsednictvi-eu-2009/>, 18.3.2017).

RESUMÉ

Presented bachelor thesis is focused on the Czech Republic, especially on her role of the actor in the political system of the European Union. In this manner, I would like to analyze her status of EU Member State. In particular, the thesis is divided in ten Chapters, that are reflecting basic aspects, connected with this topic.

The Chapter 2 deals with institutional division of European Union, concretely with representation of the interests by EU Member States. In the Chapter 3 the general definition of agenda setting (also the origins of the process) is described. The Chapters 4 and 5 are also focused on the process of agenda setting in two institutions of European Union: at first in European Council, then in the Council of the European Union. These two institutions are providing the area or platform for EU Member States to express their national interests and also participate on decision-making process.

In the Chapters 6 and 7, the decision-making processes are characterized, also on the field of institutions of European Council and Council of the European Union. There are also mentioned topics of the ordinary and special legislative procedures. The Chapter 8 is based on implementation process in the EU Member States, which is generally executed by their own means.

The analytical part is created by the similiar structure of public policy processes. The Chapter 9 is focused on the analysis of Czech Presidency in Council of the European Union from year 2009, especially in aspect of agenda setting. The Presidency was the first experience with possibility to influence the political direction and processes in the European Union. There are also mentioned the main priorities of Czech Presidency and its final evaluation. The Chapter 10 is focused on one part of decision-making process, presented by Permanent Representation of the Czech Republic to the European Union. In the Chapter 11 the implemetation process of EU policies in Czech Republic is characterized.

PŘÍLOHY

Tabulka č.1

Současná (2008) hlasovací síla států v Radě při hlasování kvalifikovanou většinou podle Penroseova, Banzhafova a Shapley-Shubikova indexu

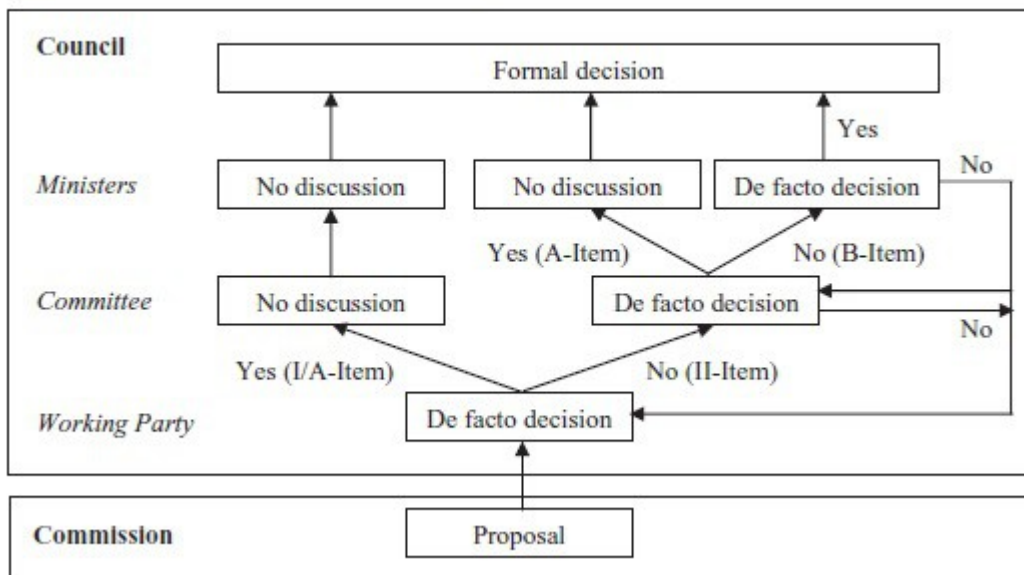
Stát	Počet hlasů	Podíl na váze	Penrose (ψ_A)	Banzhaf (β_A)	Shapley-Shubik
Belgie	12	0,03478	0,015475	0,0368	0,034068
Bulharsko	10	0,02899	0,012989	0,0309	0,028193
Česká republika	12	0,03478	0,015475	0,0368	0,034068
Dánsko	7	0,02029	0,009160	0,0218	0,019606
Německo	29	0,08406	0,032688	0,0778	0,086738
Estonsko	4	0,01159	0,005251	0,0125	0,011042
Řecko	12	0,03478	0,015475	0,0368	0,034068
Španělsko	27	0,07826	0,031164	0,0742	0,079975
Francie	29	0,08406	0,032688	0,0778	0,086738
Irsko	7	0,02029	0,009160	0,0218	0,019606
Itálie	29	0,08406	0,032688	0,0778	0,086738
Kypr	4	0,01159	0,005251	0,0125	0,011042
Lotyšsko	4	0,01159	0,005251	0,0125	0,011042
Litva	7	0,02029	0,009160	0,0218	0,019606
Lucembursko	4	0,01159	0,005251	0,0125	0,011042
Maďarsko	12	0,03478	0,015475	0,0368	0,034068
Malta	3	0,00870	0,003957	0,0094	0,008178
Nizozemsko	13	0,03768	0,016691	0,0397	0,036825
Rakousko	10	0,02899	0,012989	0,0309	0,028193
Polsko	27	0,07826	0,031164	0,0742	0,079975
Portugalsko	12	0,03478	0,015475	0,0368	0,034068
Rumunsko	14	0,04058	0,017889	0,0426	0,039937
Slovinsko	4	0,01159	0,005251	0,0125	0,011042
Slovensko	7	0,02029	0,009160	0,0218	0,019606
Finsko	7	0,02029	0,009160	0,0218	0,019606
Švédsko	10	0,02899	0,012989	0,0309	0,028193
Spojené království	29	0,08406	0,032688	0,0778	0,086738
Celkem	345	1	0,420014	1	1
Kvórum pro schválení	255	n/a	n/a	n/a	n/a

Pramen: Computer Algorithms for Voting Power Analysis, <http://www.warwick.ac.uk/~ecaae/> (přístup 3. 6. 2008).

zdroj: Zbiral, Robert (2008). Zdroje moci členských států v Radě Evropské unie: současný stav výzkumu. *Mezinárodní vztahy* 43 (4), 32–51

Schéma č. 1

Figure 1: The Internal Decision-Making Process of the Council

Zdroj: Häge, Frank M. (2008). Who Decides in the Council of the European Union?

Journal of Common Market Studies 46 (3), 533–558.